

Dne 4. prosince 1965 vystoupili Beatles v City Hall v Newcastlu na svém posledním britském turné. Bylo mi dvaadvacet a pracoval jsem jako reportér pro místní redakci novin Northern Echo, což byl regionální deník vycházející na severovýchodě Anglie. Zadání z redakce znělo jasně: „Jdi tam a zkus si s nimi promluvit.“

Vyrazil jsem s pocitem, že nemám nejmenší šanci. Beatles už byli dva roky to největší, co se v pop-music (a nejen v ní) široko daleko urodilo. Já neznamenal nic. Co nového bych o nich asi tak mohl vymyslet? A že si s nimi mám promluvit? Před odjezdem na turné vydali desku Rubber Soul, předtím trhal v kinech rekordy jejich druhý film Pomoc!, měli za sebou průlomové vystoupení na Sheaově stadionu v New Yorku a královna jim udělila Řád britského impéria. A já se měl pustit do křížku nejen s regionálním tiskem ze Severovýchodu, ale také s celostátními novinami a televizí. I kdybych se ke kapele dostal na dostřel, proč by, probůh, mrhali časem s nějakou nulou z Northern Echo?

Jako každý kluk, co tehdy žil na západní polokouli, jsem denně snil o tom, jaké by to bylo být jedním z Beatles. A v mém případě nebylo pochyb, koho bych si vybral. Nejlépe z nich vypadal Paul, o rok starší než já, prostě klasický hezoun. O Johnovi tohle říci nešlo, ačkoli nepochybně přitahoval lidi jako magnet. George měl prima postavu, ale nepěkné zuby a Ringo byl... prostě Ringo. Kdyby ty davy dívek a slečen, co se kolem nich srocovaly, měly hlavu k přemýšlení, jednoznačně by to u nich musel vyhrát právě levoruký baskytarista. S jemnými rysy tváře a nevinným pohledem vypadal málem zženštile, zachraňovaly ho rašící vousy na bradě.

V typickém beatlovském oblečení vypadal ze všech čtyř nejelegantněji – slušely mu vysoké roláky i košile s výrazným límcem, manšestráky, které kdysi nosili leda sedláci na polích, i kožené bundy, v té době ještě stále nepříjemně připomínající nacistická vojska, i vysoké boty naposledy vídané

u edwardiánských šviháků. Z celé kapely si také zjevně nejvíc užíval rostoucího bohatství. Živě si vzpomínám, s jakou nevýslovnou závistí jsem jednou zíral na společenský sloupek v New Musical Expressu. Stálo v něm: „Paul McCartney z Beatles si objednal nový vůz – Aston Martin DB5.“

Stal se mluvčím kapely v době, kdy funkce mluvčích ještě pořádně neexistovala, a naplno v téhle roli využil svůj šarm, dobrou náladu, vybrané chování i nepřehlédnutelnou vybroušenou eleganci. Vždy působil dojmem, že usiluje o něco výjimečného, třeba jako když začal chodit s populární mladou herečkou Jane Asherovou. A zároveň žádný z Beatles nevypadal spokojeněji během živých vystoupení s jejich zběsilou a chaotickou atmosférou. Kamarád mi vyprávěl, jak na koncertě v Guildhall v Portsmouthu nějaká fanyнка v extázi hodila na pódium plyšového medvídky. Paul ho sebral, posadil si ho na krk baskytary a odehrál tak celé vystoupení.

A teď jsem tedy v tom sychravém počasí čekal u zadního vchodu City Hall v Newcastlu společně s dalšími novináři, mezi nimiž nechyběl ani kamarád David Watts ze sesterské redakce Northern Despatch. Tři čtvrtě hodiny před začátkem koncertu k chodníku přirazila černá limuzína Austin Princess. Měla za sebou cestu hustým sněžením z Glasgowu a vystoupily z ní čtyři postavy s nejslavnějšími účesy na světě. Náš hlouček vzal na vědomí jako jediný John a vykřikl jakýsi ironický pozdrav. Navzdory chladnému počasí na sobě neměl kabát, jen džíny a bílé tričko potištěné nějakým nápisem, což jsem tehdy viděl vůbec poprvé v životě. Nedokázal jsem přechíst, co je tam napsáno, ale nejspíš to taky bylo cosi ironického.

V těch nevinných časech tvořil kompletní ochranku jediný postarší hlídač u zadního vchodu. S Davem jsme ho celkem snadno přesvědčili, ať nás pustí dál, a za pár minut už jsme stáli na chodbě před šatnou Beatles. Tu také nikdo nehlídal. Dostalo se sem i pár dalších novinářů, nikdo se ale neodvážil na zavřené dveře zaklepat, natož vtrhnout dovnitř. Nerozhodně jsme tam postávali a ze sálu mezitím sílil křik a dupání, neklamná známka toho, že se čas na případný rozhovor neustále krátí.

A pak najednou chodbou kráčet Paul v černém roláku, přesně jako na obalu desky With the Beatles, a rozbaloval si u toho žvýkačku Juicy Fruit. Otevřel dveře, načež Dave nonšalantně prohodil: „Tohohle odněkud znám“ a Paul se zastavil a ušklíbl. Využil jsem toho a vymáčkl ze sebe: „Můžeme si trochu popovídat?“

„Jasná věc,“ odpověděl Paul svým typickým liverpoolským hlasem, nápadně vyšším a měkčím než hlasy ostatních beatles. Nevěřili jsme svému štěstí a kráčeli za ním.

Ve skutečnosti to nebyla šatna, spíš prostorný obývací se zelenými koženými pohovkami, křesly a francouzskými okny, jimiž ovšem nebylo nic vidět. Beatles zrovna dojedli steaky s hranolky a oblohou a parta místních servírek v černých šatech s bílými zástěrami jim odnášela prázdné talíře. Žádné jiné slečny v místnosti nebyly, nevšiml jsme si ani žádného alkoholu, ani drog. Jediným zdrojem zábavy tak byla televize, v níž zrovna uváděli epizodu Avengers. Sledoval ji ovšem jen bledý a zamračený George.

Jako prvního jsem oslovil Ringa. Seděl v jednom tom zeleném koženém křesle, pak si k němu na opěradlo přisedl John a vložil se do rozhovoru. I oni už na sobě měli tehdejší koncertní uniformy, tedy černé roláky, a byli neuvěřitelně milí a v pohodě. Najednou jsem měl pocit, že do toho zákulisí patřím úplně stejně jako ten hlavoun z Melody Makeru, co jen kvůli tomu přijel až z Londýna. (Dnes mi Johnova trpělivost připadá ještě obdivuhodnější, protože už vím, co se s ním tehdy dělo.) Zato George ani na chvíli neodtrhl pohled od Avengers a Paul nervózně popocházel sem a tam, žvýkal a pořád se ptal na muzikanty z kapely Moody Blues, kteří měli ten večer také dorazit. Vzpomínám si, jak jsem sledoval jeho džíny a přemýšlel, jestli je to opravdu levný model z obchodu, nebo jestli zdání klame a on si je nechal ušít na míru se zpevněnými švy, aby mu je zběsilé fanynky neroztrhaly na kusy.

Na pohovce vedle ležela lubová baskytara Höfner, jejíž silueta s dlouhým krkem se stala Paulovou poznávací značkou. Kdysi jsem taky trochu hrál na kytaru v jedné dost mizerné kapele na ostrově Wight a teď jsem chtěl dát najevo trochu té muzikantské sounáležitosti, tak jsem se Paula zeptal, jestli ta basa není na pódiu moc těžká. „Ne, je lehoučká,“ odpověděl. „Klidně si to vyzkoušej,“ dodal, zvedl basu z pohovky a hodil mi ji. Neumím zrovna chytat, kupodivu se mi ji ale povedlo popadnout jednou rukou za krk a druhou za popruh. Chvilku jsem si brnkal a užíval si pocitu, že mačkám stejné struny na stejném hmatníku jako Paul McCartney. Pak jsem se zeptal, zda lubové baskytary nejsou dražší než obyčejné typy. „Tahle stále jenom 52 guinejí,“ odpověděl. „Jsem pěkná držgrešle.“

Všichni tři byli úplně stejně milí, když jsem v sešitě nalistoval čistou stránku a poprosil je o autogram pro mladší sestru. „Tebe má nejradši,“

vyhrklo ze mě, když se mi Paul podepisoval svou překvapivě vypsanou rukou. „Fakt? No tak to už nic dalšího nepotřebuju,“ zamručel. Decentněji mě odbýt nemohl.

Jako všichni novináři, co s nimi dělali interview, jsem měl pocit, že si ohromně rozumíme. „Můžu tu chvíli zůstat?“ zeptal jsem se Paula a pak jsem se tázavě podíval na Johna. „Jasně,“ kývli oba. A právě v tu chvíli vpadl dovnitř chlapík s vyhublými tvářemi ve žluté košili s nabíranými rukávy. Byl to jejich bedňák Neil Aspinall, k jehož hlavním povinnostem patřilo říkat novinářům věci, které roztomilí a načančaní Beatles patrně říkat nemohli. Pravděpodobně právě zachytil tajný smluvený signál, že to ten chlapík v šatně začíná s důvěrnostmi přehánět.

„Hej, ty,“ zavrčel na mě a ukázal palcem na dveře. „Vypadni!“

„Ale... oni mi řekli, že tu můžu zůstat,“ bránil jsem se.

„No a já ti říkám, abys vypadnul,“ odsekl a zahleděl se na noviny, jako by mě dál odmítal brát na vědomí.

Potupně jsem se pakoval a utěšoval se, že můžu napsat aspoň něco, co si u konkurence nepřectete: jak mi Paul McCartney hodil svou basu a oznámil, že je držgrešle.

Po zbytek šedesátých let a pak dál až do konce století se už naše cesty nesešly. Já časem nastoupil do listu London Sunday Times, tam si ovšem články o Beatles velmi pečlivě hlídali starší kolegové. Takže jsem o Lennonových a McCartneyových písničkářských skvostech nenapsal ani řádku, ani když v šestašedesátém skončili s koncertováním, z čehož se vzápětí zrodilo jejich vrcholné album Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band a špičkové Paulovy kousky, jako Penny Lane, Eleanor Rigby nebo She's Leaving Home. To jiní, a byla jich spousta, dokumentovali dva rušné roky po smrti Briana Epsteina, kdy Paul celé kapele zdánlivě šéfoval. Sledovali cestu Beatles do himálajského ášramu, kreslenou Žlutou ponorku, Bílé album, projekt Magical Mystery Tour i rozjezd firmy pojmenované Apple, která ovšem neměla nic společného s počítači.

Já byl celou tu dobu jen jedním z bezpočtu mladíků, kterým život Paula McCartneyho připadal jako ráj na zemi, přičemž jejich přítelkyně jihly, kdykoli ho spatřily (zejména v klipu Fool on the Hill s téma podmanivýma hnědýma očima v detailním záběru). Už tehdy se s obavami mluvilo o tom, že

spolu Beatles možná nevydrží navěky – začínalo být zřejmé, že jim společný život nejspíš nepřinesl to dokonalé štěstí, s nímž jsme všichni počítali, a že to mezi nimi občas začíná dost nepříjemně skřípat. Ale přinejmenším jeden z nich pořád držel jejich prapor pevně v rukou. Dobře, George objevil indické náboženství a na oplátku ztratil smysl pro humor, John zase vyměnil sympatickou manželku za japonskou avantgardní performerku a ulétl s ní úplně mimo realitu. Zato Paul zůstal věrný překrásné Jane Asherové, pořád měl na hlavě dokonalý beatlovský účes, nosil obleky podle nejnovější módy z Carnaby Street, chodil na premiéry do West Endu, podepisoval autogramy a pořád se usmíval na celé kolo.

Pak šedesátá léta skončila a Paulova image zodpovědného a svědomitého beatla se porouchala s nimi. Rozešel se s Asherovou, se kterou mu to po všech stránkách slušelo, a narazil si neznámou americkou fotografku Lindu Eastmanovou. Když se zničehonic v roce 1969 vzali, sebralo to miliony plačících dívek a mladých žen po celém světě, ale nejen je. Chlapi jako já, kteří s ním jeho život nepřímo prožívali už od třiašedesátého, sice neplakali, ale mohli si hlavu ukrotit, co ho to, proboha, napadlo.

Ve stejném roce jsem konečně dostal za úkol napsat o Beatles velký článek do celostátního časopisu, i když ještě ne do britského. Americký magazín Show mě pověřil, abych se pořádně podíval na zoubek firmě Apple, v níž mizela spousta peněz. Čím dál častěji se šušovalo o jejím hrozícím pádu. S pocitem, že to nebude zrovna jednoduché, protože jsem o Beatles až na dávný článek pro Northern Echo nic nenapsal, jsem se obrátil na tiskového mluvčího Dereka Taylora. Tomu se ale zalíbilo pár textů, které jsem do Sunday Times napsal o jiných tématech, konkrétně o kulturistovi Charlesi Atlasovi, a dal mi akreditaci. To léto jsem se pak několik týdnů směl pohybovat po londýnském sídle Apple v georgiánském panském domě na Saville Row 3. Připadalo mi, že dokonale vystihuje Paulův vytříbený vkus.

Jenže jeho vkus byl tou dobou také to jediné, co tam po něm zůstalo. John a Yoko tam byli pečení vaření a z kanceláře v přízemí řídili svou mírovou kampaň, také George a Ringo se stavovali pravidelně. Po Paulovi ovšem nebylo vidu ani slechu. Když John jmenoval Allena Kleina manažerem kapely, naštvalo to Paula natolik, že i s Lindou zmizel z Londýna, usadil se na své skotské farmě a nahrál své první sólové album. Tehdy jsem si to neuvědomil, ale zblízka jsem tak vlastně přihlížel rozpadu Beatles.

Dlouhodobá otupující kocovina, které jsme si zvykli říkat sedmdesátá léta, trvala jen pár měsíců, když mi zavolal Tony Brainsby, PR agent na volné noze známý své bujnou zrzavou kšticí a také pořádnou porcí domýšlivosti. Teď zastupoval Paula McCartneyho, který zrovna dával dohromady kapelu jménem Wings, a ptal se mě, jestli bych s jeho svěřencem nechtěl udělat interview pro Sunday Times. Bez dlouhého přemýšlení jsem odmítl. V té době a ještě dlouho potom pro nás Beatles byli mnohem víc než kterýkoli jejich člen sám o sobě. Lidi zajímalo jen to, kdy se mají zase dohromady.

Pro Sunday Times jsem dělal rozhovory se spoustou jiných slavných muzikantů, ať už hráli rock, country, nebo blues. Patřil k nim Mick Jagger, Bob Dylan, Eric Clapton, Beach Boys, David Bowie, Bob Marley, Elton John, James Brown, Stevie Wonder, Johnny Cash, Rod Stewart, B. B. King, Everly Brothers, Diana Ross, Little Richard, Fats Domino, Fleetwood Mac, Aretha Franklinová nebo Bill Haley. Interview s Paulem mi ovšem už nikdo nenabídl a já o něj nijak neusiloval. Jako mnoho jiných mě naštvalo, že si postavil druhou kapelu, a aby toho nebylo málo, angažoval do ní na Johnovo místo Lindu. Tak jsem se rozhodl, že tohle prostě podporovat nebudu. Když jsem se stal vůbec prvním rockovým kritikem pro deník Times, mohl jsem si s ním na tiskových konferencích při propagaci raných alb Wings promluvit mnohokrát, ale nikdy na to nedošlo.

Ve třiasedmdesátém mi ovšem nezbylo než mu s albem Band on the Run přiznat zásah do černého, byť některé verše (třeba o venkovském soudci, který v sobě živil hněv) mi nepřípadaly zrovna hodny autora takové Penny Lane. Jinak jsem ovšem nepřestával tvrdit, že se z Paula McCartneyho stal jen samolibý stín sebe samého, nadále jsem truchlil po jeho ztraceném beatlovském kouzle a žehral na čím dál výraznější projevy sentimentality a vrtošivosti. Krátce po vydání Mull of Kintyre jsem do Sunday Times dokonce napsal satirickou básničku, jejíž poslední sloka dnes působí neuvěřitelně nevkusně:

*Manželku hluchou máš, ne že ne, přeceňovanej burane,
a za svý klišé skončíš pod hlinou
Už brzo pod hromadou hlušiny své sny snít budeš
po pohřbu s hudbou, taky tak nudnou.*

Tomu tedy říkám spálit mosty jaksepatří.

V roce 1979 přestal časopis Sunday Times v důsledku pracovního sporu na rok vycházet a já se rozhodl, že během pauzy napíšu biografickou knihu o Beatles. Kolegové a kamarádi mě nabádali, ať s tím moc neotálím – už tehdy o nich vyšla spousta literatury a zdálo se, že k jejich příběhu není co dodat.

Všechny bývalé členy kapely jsem oslovil se žádostí o rozhovor, od jejich agentů jsem ale dostal shodnou odpověď: hudebníci se soustředí na sólovou kariéru a to je pro ně důležitější než ožívování minulosti. Ve skutečnosti se za tím skrývalo něco jiného, ačkoli nám to tehdy ještě nedocházelo. Oni se zkrátka pořád nedokázali srovnat s tím, co se jim v šedesátých letech přihodilo, ten zážitek jim nakonec spíš ublížil, než prospěl. A na Paulovu odpověď, kterou mi přetlumočil Tony Brainsby, navíc mohla mít značný vliv ta moje hloupá básnička ze Sunday Times. Mé hovory s Brainsbym byly stále vypjatější, až na mě jednoho dne zaječel, ať jdu už konečně do prdele, a praštil sluchátkem.

Knihu s názvem Shout! jsem odevzdal do redakce na konci listopadu 1980 jen dva týdny předtím, než v New Yorku zastřelili Johna. Ten na pět let zcela vypadl z hudebního byznysu, načež zničehonic vydal nové album Double Fantasy a začal zvat novináře na dlouhé rozhovory. Nechal jsem knize Shout! otevřený konec, kdyby se John nakonec přece jen uvolil dát interview i mně.

Nakonec jsem se dostal i do jeho bytu v domě Dakota, ovšem jinak, než jsem si představoval. Když následujícího jara vyšla kniha v Americe, odletěl jsem do New Yorku do televizní show Good Morning America. V rozhovoru jsem prohlásil, že pro mě John nebyl jen čtvrtinou Beatles, ale spíš třemi čtvrtinami. Yoko se na show dívala a pak mi zavolala přímo do studia ABC, že prý moje slova byla „moc milá“. „Nechcete se přijít podívat, kde jsme bydleli?“ pokračovala.

Hned odpoledne jsem se tudíž vydal do Dakoty a absolvoval prohlídku rozlehlého apartmá v sedmém patře, kde John vychovával syna Seana, zatímco Yoko se starala o rodinné finance. Pak se ve své přízemní kanceláři usadila do křesla, navrženého po vzoru trůnu egyptských faraonů, a dlouze mi vyprávěla o Johnově vnitřní nejistotě, fobiích a zahořklosti vůči bývalým spoluhráčům, zejména vůči druhé polovičce nejslavnějšího popového autorského tandemu. Jak už to u nedávno zesnulých bývá, něco ze zemřelého manžela jako by přešlo do Yoko samotné – jak jsem ji tak poslouchal, měl

jsem pocit, že ke mně mluví John. Při každé zmínce o Paulovi jí přeběhl po tváři ledový výraz. „John vždycky říkal,“ prohlásila během rozhovoru, „že mu nikdo v životě neublížil tolik jako Paul.“

Z toho jsem pochopil, že mezi nimi existovalo mnohem hlubší citové pouto, než si lidé mysleli, že připomínali spíše zhrzené milence. Samozřejmě jsem Yoko ve své reportáži z americké cesty pro Sunday Times citoval. Pak článek vyšel, já jednoho dne přišel v Londýně domů a moje tehdejší přítelkyně povídá: „Volal ti Paul.“ Prý chtěl vědět, co tím Yoko myslela, a působil spíš rozčileně než vztekle. Takže jsem se k němu stejně jako k Johnovi dostal mnohem později, než bych potřeboval, a úplně jinak, než jsem si představoval. Tehdy jsem byl ovšem pevně přesvědčený, že jsem Beatles a jejich éru tematicky vyčerpал definitivně a už o nich nic psát nebudu. Takže jsem se ani nesnažil získat Paulovu oficiální odpověď na vyjádření Yoko a celé jsem to hodil za hlavu.

Čtenáři, například slavný textař Tim Rice, knize Shout! vytýkali hlavně přehnanou glorifikaci Lennona na úkor McCartneyho. Bránil jsem se, že proti Paulovi nejsem nijak zaujatý, že jsem se jen snažil vystihnout jeho skutečnou náтуру skrytou za tou okouzující a usměvavou tváří. Mám-li být upřímný, asi se na mně nějakým podivným způsobem podepsaly všechny ty roky, kdy jsem chtěl být jako on – jako bych se teď od toho potřeboval nějak distancovat. Třeba to prohlášení, že John představoval tři čtvrtiny Beatles, to bylo skutečně, jak podotkl Tim Rice, uhozené. Samotný Paul knihu podle svědectví mnohých nesnášel a s oblibou komolil její název – říkal jí Shite, Sračka.

A jeho kritici nakonec splakali nad výdělkem. Wings převálcovali hitparády i pódia takovým stylem, že se vyrovnali i samotným Beatles. Paulovo chytré hospodaření a investice do hudebních katalogů jiných tvůrců (byť mu paradoxně nepatřila práva na jeho vlastní nejznámější skladby) mu vynesly výrazně větší bohatství než kterémukoli z bývalých spoluhráčů, a konečniců i komukoli jinému z branže. Jeho jmění se odhadovalo na miliardu liber. Letité pověsti o jeho přehnané spořivosti (neprohlásil snad sám tehdy v pětadesátém, že je pěkná držgrešle?) dávno vybledly před jeho častou účastí na dobročinných koncertech, vše pak vyvrcholilo založením umělecké akademie pro mladé zpěváky, hudebníky a skladatele. Akademie vznikla v Liverpoolu na místě Paulovy staré školy.